

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

NYA HAMNBRON I NORRKÖPING, INVIGD D. 4 DEC. — FOTO. DAGMAR ERIKSÉN, NORRKÖPING.

17 DE ÅRG.

DEN 12 DECEMBER 1915

N:o 11

Wox & Jernick.

ADOLF AF JOCHNICK.
TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

H. S. Dea STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kl. 10: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergstr. Svan-Önd

GENERALDIREKTÖR J. G. A. AF JOCHNICK (vid skrifbordet), BYRÅCHEFEN O. F. ENBOM, generaldirektörens ställföreträdare (vid runda bordet) och BYRÅCHEFEN C. A. BROBERG.

När det stora folkpensioneringsförslaget år 1913 lyckligt passerat kamrarnes skärseld, återstod det icke minst svåra vid reformens genomförande: att finna den lämplige mannen att leda det oerhörda organisationsarbetet, som förestod i det ämbetsverk, k. pensionsstyrelsen, hvilket skulle upprättas för att gripa sig an med den nya ålderdoms- och invaliditetspensioneringens förvaltning. När k. m:t den 18 juli samma år träffat sitt val och detta visat sig ha fallit på dåvarande direktören Adolf af Jochnick, voro meningarne emellertid bland dem, som kände honom, icke delade därom, att det utfallit lyckligt. Under de två år, som sedan dess förflutit, har han hunnit övertyga äfven allmänheten om, att han är rätte mannen på rätta platsen. Har det måhända gnisslat här och hvar i den nya pensioneringsapparaten, såsom i fråga om försäkringsafgifternas inbetalning i de stora städerna: pensionsstyrelsens uppgifter ha i hvarje fall klarats i dubbel mening glatt.

Johan Gustaf Adolf af Jochnick är född den 20 mars 1870 på Kyrkebo i Ledsjö socken af Skaraborgs län och son till arrendatorn af nämnda egendom Casper Fredrik Robert af Jochnick och hans maka Amalia Wilhelmina Brandelius. Fädernesläkten, som härstammar från Danzig, hade med farfatern, öfverste Jonas Jochnick upphöjts i adligt stånd 1822; farmodern tillhörde den i Sveriges borgerliga näringshistoria berömda släkten Tham. Sin mogenhetsexamen aflade Adolf Jochnick år 1888 och inskrefs samma år som volontär vid Skaraborgs regemente, vid hvilket han 1891 utnämndes till underlöjtnant. År 1895 befordrades han till löjtnant i regementet, men afgick ur aktiv militärtjänst 1900, hvarefter han dock kvarstår i Skaraborgs regementes reserv.

Anledningen till att han sålunda lämnade den militära banan låg i, att han, som tidigt dragits in i verksamhet äfven på försäkringsväsendets område, småningom där kommit att finna sin lifsuppgift. Redan 1892 hade han börjat sin försäkringsverksamhet genom att övertaga generalagenturen för det engelska lifförsäkringsbolaget Standard, en befattning, som han innehade i nära ett årtionde och som hvars innehåfvare han visade sig i besittning af mycken stridbarhet både i konkurrensen och den öfliga tidskriftspolemiken. Sin stora bragd som försäkringsman utförde han emel-

lertid, när han år 1899 skred till upprättandet af Svenska Lifförsäkringsanstalten Trygg. Därmed öppnade han, stödjande sig på engelska och tyska förebilder, ett aldeles nytt fält för den svenska lifförsäkringsverksamheten — arbetareförsäkringen. Företaget möttes med mycken misstänksamhet och många betänkligheter: man befarade, att saken icke skulle kunna vinna tillräcklig anslutning och bli ekonomiskt bärkraftig. På många håll väckte emellertid det nya uppslaget varma sympatier och intresse; man kunde ju icke undgå att inse det betydande sociala gagnet af en väl planerad folkförsäkringsverksamhet med syfte att verka för sparsamhetssinnets väckande och själfhjälpsidéns utbredning äfven bland landets ekonomiskt svagast ställda medborgare. Tack vare sin ledares okufliga energi och ovanliga förmåga af anpassning af de utländska mönstren efter våra förhållanden kom Trygg emellertid olycksprofeter och kritikanter fullständigt på skam: redan vid slutet af sitt sjätte verksamhetsår hade bolaget ett försäkringsbestånd i kraft af omkring ett halft hundratat miljoner kronor, fördelade på öfver 120,000 personer, hvilka siffror tala tillräckligt för sig själva om det kolossala arbete, som utträttats. Genom talrika utländska resor till Tyskland, Holland, Belgien och England höll sig direktör af Jochnick städe å jour med alla nya uppslag på folkförsäkringsverksamhetens område och dröjde ej att tillämpa dem, i den mån de lämpade sig äfven för vårt land. Det dröjde ej heller länge, innan han förvärfvat sig erkännande äfven bland sina kolleger som en af Sveriges allra förnämsta försäkringsmän.

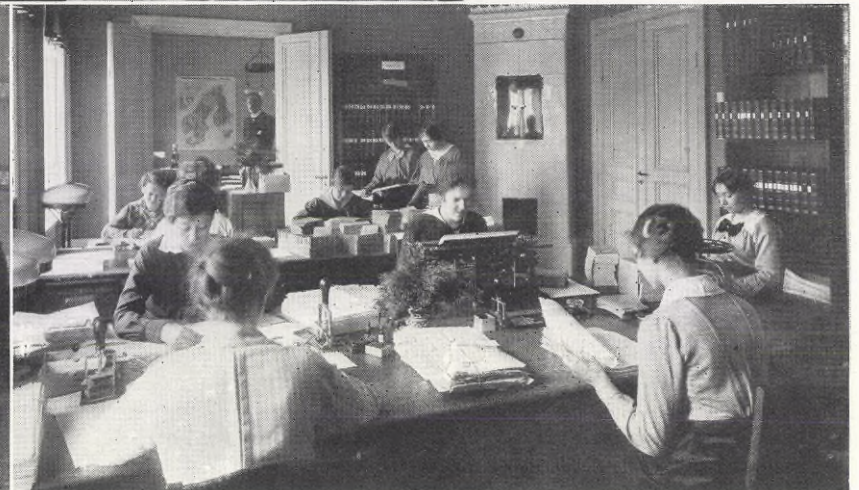
Naturligtvis var det en synnerlig lycka att kunna erhålla en på förhand så med massförsäkrings särskilda förhållanden förtrogen man som af Jochnick till generaldirektör och chef för pensionsstyrelsen första gången detta ämbete skulle tillsättas. Det gällde att skapa en organisation, i hvilken den 3½ mill. försäkringstagare och omkring 10,000 medborgare som aktiva medarbetare i de lokala pensionsnämnderna skulle vara med. Bortsett från dem, som ännu icke uppnått 15 års ålder, är hela svenska folket numera här registrerad, hvarje person med sitt individuella kort, hvitt, när det gäller en man, gult, då det gäller någon af mänsklighetens bättre hälft. På dessa kort antecknas,

DÄR SVENSKA FOLKET PENSIONERAS

huru hvar och en fullgör sin skyldighet att erlægga sina pensionsafgifter. Den, som slarvar härmed löper fara att göra en anseelig förlust, ty han mister de af staten beviljade pensionstilläggen på 150 kr. årligen för män och 140 kr. årligen för kvinnor, hvilka utgöra den hufvudsakligaste delen af de ålders- och invaliditetspensioner, tack vare hvilka en hvar, som har viljan, också har förmågan att trygga sig mot att hamna i fattighuset. Det är icke lätt att göra sig en föreställning om omfattningen af det arbete, som här utföres, särskildt i dessa dagar, då det gäller att behandla pensionsansökningarne från de nya 165,000 personer, hvilka genom senaste riksdagens beslut tillkommo som pensionsberättigade. Bara den dagligen ankommande posten ifyller icke

HVAR 8 DAG

INTERIÖRER FRÅN PENSIONSSTYRELSEN: Öfverst: STATISTISKA BYRÅN. — T. v.: REGISTERAFDELNINGEN. — T. h.: BOKFÖRINGSAFDELNINGEN.

H. 8 D 15 STOCKHOLMSFOTOGRAF.

KONUNGEN INVIGER STOCKHOLMS NYA RÅDHUS.

Stockholms nya rådhus invigdes högtidligen den 3 dec. af konungen i närvaro af kronprinsparet, prinsarna Carl

mindre än tre vanliga dragkärror. Portot för den älgående posten har i sin ordning under ett enda kvartal lupit upp till 25,000 kr. Maskineriet är så väl ordnad, att innehållet i de otaliga försändelserna hinner uppsorteras på ungefär en kvarts timme: tio per-

Statsrådet Johan Castberg från Kristiania har i dagarna besökt Stockholm och där, i Victoriasalen, hållit ett uppmärksammat föredrag om barnlagarna och moderskapsförsäkringen i Norge. Som anordnare af föreläsningen stod "Svenska föreningen för moderskydd och sexualreform".

Statsrådet Castberg är en af de mest framträdande gestalterna i det norska politiska lifvet. Född 1862 in-

NORSKA F. D. STATSRÅDET J. CASTBERG.
som på inbjudan af Sv. Föreningen för moderskydd och sexualreform besökt Stockholm.

och Eugén samt en samling framstående personer ur ämbetsmänna- och en borgerliga världen.

soner under en juridiskt bildad chef äro sysselsatta härmed. Pensionsansökningarna fördelas ur geografisk synpunkt i fyra stora hufvudgrupper, och dessa senare i ytterligare mindre bundtar. Hvad som inkommit diarieföras efter diktamen af en trä-

tresserade nan sig redan tidigt för politiska och sociala spösmål och deltog lifligt i den offentliga debatten därom. Sedan år 1900 medlem af stortinget har han tvänne gånger beklädt poster inom norska regeringen och sitter nu som president i odelstinget. Som hans hittills betydelsefullaste politiska gärning betraktas genomförandet af barnlagarna, moderskapsförsäkringen och normalarbetslagen.

H. S. D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

PENSIONSSTYRELSENS NUVARANDE ORDINARIE OCH EXTRA LEDAMÖTER

Kliché: Bengt S4/Thorsparra.

Sveriges ypperste novellister V. Dagens, af högaktuellt illustrationsmateriel strängt anlidade utrymme nödgär oss att låta en ny serie författareporträtt öfverstå. Men vi kunna meddela ytterligare två starka namn: "Erik Fahman" och "David Linde", hvilka komma att medarbeta i H. S. D. ehuru de icke med porträtt önska röja sina pseudonymer.

Foto. E. Finn, Uppsala.

AXEL LINDGREN
Hemslöjdsutställningens kommissarie.

Den Retrospektiva utställningens kommissarie var **AMANDUENSEN JULIUS.**

1. KONUNGEN, ÅTFÖLJD AF PRINS EUGEN, STATS- OCH JORDBRUKSMINISTRARNE, LANDSHÖFDINGEN M. FL. BESÖKER RETROSPEKTIVA UTSTÄLLNINGEN. Foto. Angel, Upsala. — 2. UPLANDSSTUGA Å HEMSLÖJDSUTSTÄLLNINGEN. Foto. Finn, Upsala, — 3. DOMARBORD FRÅN 1700-TALET och 4. HUSBEHOFSBRÄNNERI Å RETROSPEKTIVA UTSTÄLLNINGEN. Foto. Angel, Upsala.

400 Lindbåhm, Göteborg.

Kliche: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Skåm-Ogö.

GÖTISKA FÖRBUNDETS 100-ÅRSJUBILEUM Å BÖRSEN I GÖTEBORG. 1. F. d. öfverståthållaren R. Dickson, 2. Landshöfdingen, frih. G. Lagerbring, 3. F. d. statsrådet S. O. Nylander och 4. Öfverste C. E. Grill.

Götiska förbundet i Göteborg celebrerade den 27 nov. sitt hundraårsjubileum med en i därvarande börsbyggnads lokaler anordnad storslagen högtidlighet, hvilken från förbundsmedlemmarnes sida rönt den lifligaste anslutning. Bland de närvarande märktes förbundets högste ordförande, landshöfdingen frih. Lagerbring, förbundets högste kanslär. i. d. öfverståthållaren R. Dickson, riddargilletts i. d. vice ordförande, öfverste Grill, ordföranden i Sveaorden i Stockholm direktör Hildebrandson, som inbjudits öfvervara högtidligheterna. m. fl.

Forts. fr. sid. 164.

над stenograf, hvarefter det hela öfverlämnas till registerafdelningen, där handlingarna stämplas och granskas för att uttröna, om samtliga nödiga papper finnas för handen, hvarefter de inregistreras på kort och gå vidare till gransknings-, resp. besvärshyrarna. Dessa äro egentligen två, men för närvarande förstärkta med tjugofem, hvardera bestående af en föredragande och en ordförande, då fallen äro enkla att afgöra, men i besvärshyr, af ytterligare en ledamot. Alla tvistiga frågor behandlas af större grupper af ordförander, som i sin tur äro sammanslutna till ett plenum för tryggande af enhetlighet vid afgörandena. Äro fallen oklara, afsänder man förfrågningar till vederbörande pensionsnämnds ordförande eller återförvisar ärendet. Äi allt klart, tecknas beslutet på ansökningshandlingarna, som uppsändas till försäkringstekniska byrån, där man räknar ut pensionens belopp och utfärdar ett prydligt pensionsbref. Och så lämnas detta slutligen till bokföringsafdelningen, som i sin tur sätter sig i förbindelse med postsparbanken och pensionsnämnderna, så att vederbörande när tiden kommer får lyfta sin pension.

Ja, så går det — i stora drag skildradt — till, där svenska folket pensioneras. Inalles ha då detta

Minnesfesten inleddes med en under ledning af landshöfdingen friherre Lagerbring hällen högtidsloge, under hvilken kyrkoherde P. Rydholm redogjorde för Götiska förbundet och dess verksamhet, därvid särskildt dröjande vid den betydelsefulla fosterländska gärning förbundet utförde då det på sin tid inköpte Västerberget för att där möjliggöra anläggandet af en befästning för Göteborgs stad.

Efter logen samlades festdeltagarna i stora børsalen där gemensam middag intogs.

skrièves bortåt 60,000 pensionsbref utfärdats. I år ha kostnaderna beräknats till 3,600,000 kr.; för nästa år anslås de till öfver 11 mill. kr. Allt detta går om icke genom af Jochnicks händer, så genom det af honom ledda och organiserade ämbetsverket. Och säkert skola många gamla med tack samma blickar betrakta den man, som på ett så utmärkt sätt utfört det honom åliggande värfvet att ombesörja deras pensionangelägenheter.

Till bild å sid. 168.

Upsala läns hushållningssällskap firade den 1 dec. sitt 100-årsjubileum med stora högtidligheter, hvilka togo en betydande del af dagen i anspråk. Fästligheterna inleddes med öppnandet af den i samband med jubileet anordnade hemslöjdsutställningen i Handverkstöreningens lokaler. Högtidligheten, hvilken förrättades af hertigen af Nerike, öfvervars af en stor, för staden och länet representativ församling, däribland statsminister Hammarskiöld, ärkebiskop N. Söderblom m. fl.

Något senare höll hushållningssällskapet under ordförandeskap af excellensen Hammarskiöld och under särskildt solenna former sitt ordinarie vintersammanträde å slottet.

Konungen, som vid middagstiden anlände till Upsala, begaf sig omedelbart från stationen till hemslöjdsutställningen och företog en intresserad vandring genom utställningssalarna samt tog därefter i betraktande äfven den retrospektiva utställning af uppländska kulturföremål, hvilken i samband med hemslöjdsutställningen anordnats i godtemplarlokalen vid Slottskällaren. Härifrån begaf sig konungen till

Forts. sid. 168.

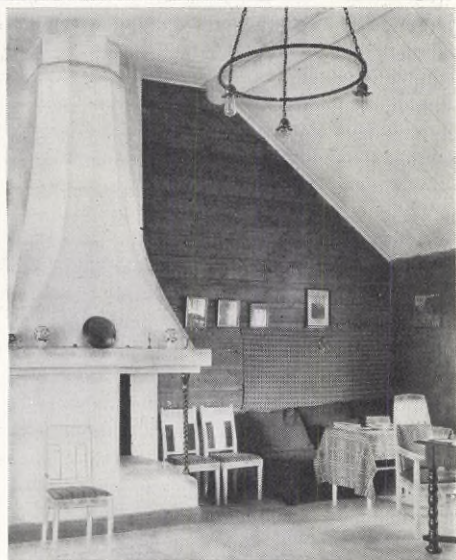
Foto. Beermann, Nässjö.

ÅLIONS Omgivning

JÖNKÖPINGS LÄNS NYA FOLKHÖGSKOLA I NÄSSJÖ, INVIGD DEN 29 NOV. Sägges vara Sveriges vackraste folkhögskolebyggnad. SAMKVÄMS- OCH ARBETS- RUM I REKTORSBOSTADEN.

Jönköpings läns folkhögskolas nybyggnader vid Sörängen invigd Nässjö invigdes högtidligen den 29 nov. i närvaro af biskop Lindström, Växiö, landshöding Fredr. Pettersson, hvilken höll invigningstalet, samt landstingets och stadsfullmäktiges ledamöter m. fl. Skolan omfattar fem olika byggnader, samlade i fyrkant kring en rymlig gårdsplan och liknar en stor burgen småländsk bondgård. Läget är synnerligen vackert. Anläggningen, till hvilken ritningarna gjorts af arkitekten John Akerlund i Stockholm, har, fullt färdig och med tillhörande inventarier, dragit en kostnad af 110,000 kr.

Söndagen den 28 nov. på morgonen hemsöktes Gasaccumulators stora fabrikskomplex vid Skärsåtra på Lidingön af en förhärjande eldsvåda. Elden som antages ha uppstått på grund af kortslutning i de elektriska ledningarna, utbröt vid tretiden. Trots den energiska släckningen härjades dock förrådsbyggnaden, hvaraf nu återstå endast ruinerna, plåt- slagare- och maskinverkstäderna svårt. Af det inneliggande förrådet, värderadt till 1,200,000 kr. räddades en del men

mycket blef lägornas rof. Ett stort antal dyrbara maskiner förstördes. Under branden exploderade ett antal accumulatorer och härvid skadades en brandsoldat. Värdet af det brunnna torde gå upp till en och en tredjedels miljon, men torde helt täckas med brandförsäkringen. Foto. HVAR 8 DAG.

JÄTTEBRANDEN I SV. A.-B. GASACCUMULATORS FABRIKSETABLISSEMENT Å LIDINGÖN.

Pressfoto. Kliché: Bengt Skjerve
DEN STORA JUBILEUMSHÖGTIDLIGHETEN I UPSALA UNIVERSITETS AULA. Närmast framför talaren, greve Henning Wachtmeister, synes konungen och prins Eugén.

FRU MÄRTA HALLDÉN SOM PORTIA i "Köpmannen i Venedig" å Nya Teatern i Göteborg. Se jämväl omslagsbilden. Text å sid. 172. Foto. Henriksson, Gbg.

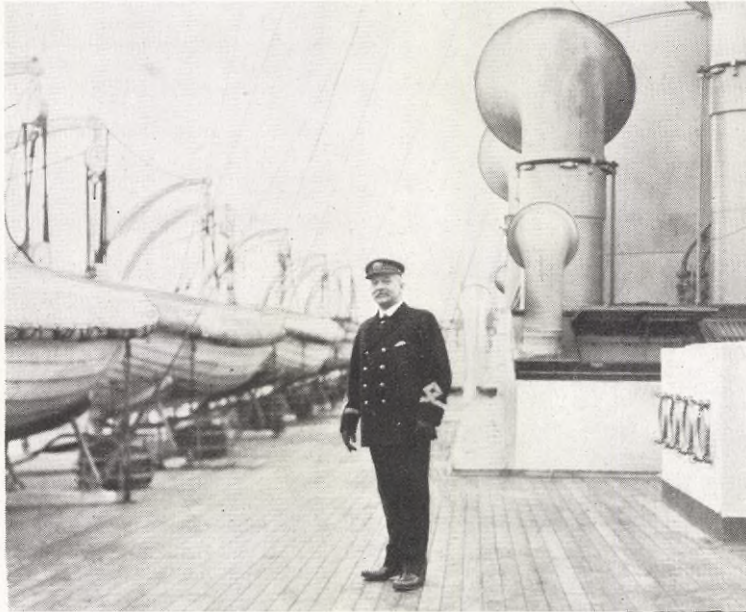
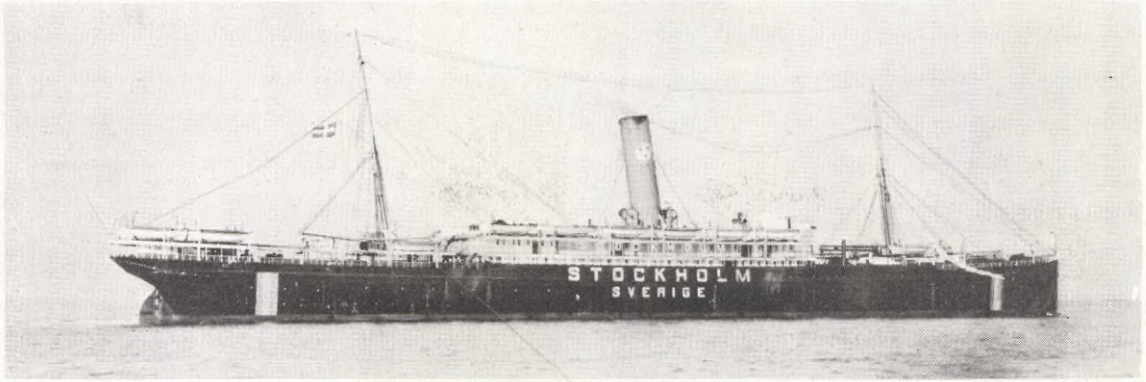
Forts. fr. sid. 166.

universitetet, i hvars aula den egentliga jubileumshögtidligheten ägde rum. Sedan konungen hälsats och kungssången sjungits, höll greve H. Wachtmeister ett längre fästtal och lämnade där i en historik öfver hushållningssällskapets verksamhet samt jordbruksnäringens utveckling inom länet och uttalade till sist som sällskapets Bragelöfte på bemärkelsedagen, att det i sin mån skulle söka bidraga till att Uppland, uppsvearnes urhem, i all framtid liksom fordom skall vara "en den skönsta pärla i den svenska konungakronan". — Eiter högtidstalet utfördes af Ö. D. och Filharmoniska sällskapet en fästkantat med ord af landshöfding Knut Hamilton och musik af Hugo Alfvén.

Sedan konungen efter högtidlighetens slut afrest från staden samlades sällskapets ledamöter under fackelstaken till en minnesfäst på kyrkogården, där kransar nedlades på gravvarne öfver några af sällskapets bortgångna märkesmän.

JENNY HASSELQVIST, den unga premiärdansösen vid K. Teatern i en ny balett, "De fem sinnena", af fröken Rosén. Foto. Flodin, Sthlm.

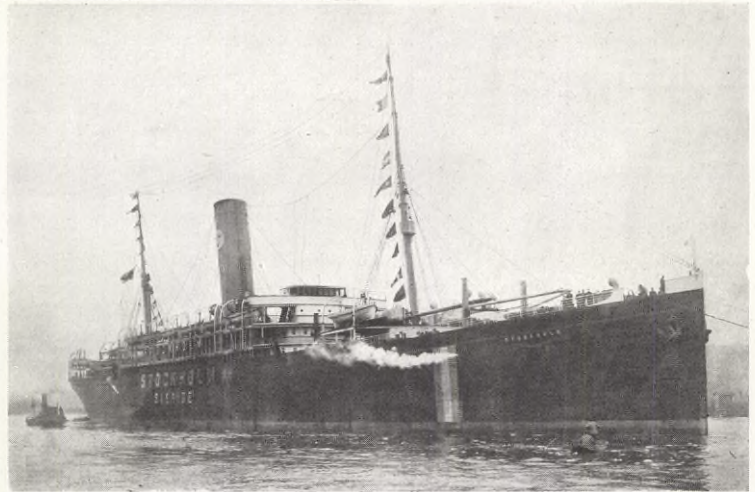

tröttligt i tal som skrift på väckandet af intresset för den stora tanken och lyckades slutligen trots all kritik och allainvändningar, som klenmodet reste, att föra den framåt så, att dess förverkligande sistlidet års sommarsyntes tryggadt. Men så utbröt världskriget och strax därefter bortrycktes Wilhelm Lundgren själf af en mänskligt att döma förtidig död. Lyckligtvis fick saken icke därmed förfalla. Hans medarbetare vid planernas uppgörande direktör *Gunnar Carlsson*, söjde för, att den redan gjorda aktieteckningen icke fick förfalla; Göteborgs stadsfullmäktige öfvervunno sina betänkligheter mot kommunens deltagande i ett företag af denna art och förvärfvade aktier af en million kronor och det behöfliga kapital som därutöver erfordrades, sammanbragtes genom ett beslutsamt inskrifande framför allt af Göteborgs finansvärld. Skeppsredaren, nuvarande statsrådet *Dan Broström*, förklarade sig villig att öfvertaga ansvaret för det nya företags ledning och för några veckor sedan ansåg sig bolaget kunna våga starten, dubbelt betydelsefull vid en tidpunkt, då direkta förbindelseleder mellan de neutrala län-

Den 4 december på eftermiddagen inlöpte Svenska Amerikaliniens första präktiga post- och passagerareångare "Stockholm" i Göteborgs hamn. Det är nog den största ångare och den bekvämaste bland dem som gå mellan Skandinavien och Amerika. Hela Göteborg var också samlad att mottaga densamma med stadsfullmäktiges ordförande och stadens borgmästare i spetsen. Den förre utbrakte ett af folkmassorna lifligt besvaradt lefverop då den flaggprydda ångaren lade till. Själva staden hade för att högtidlighålla bemärkelsedagen ifört sig den rikaste flaggskrud.

Den 11 december anträder ångsin första färd öfver oceanen. För första gången knytes därmed en förbindelseled under blågul flagg mellan det svenska hemlandet och dess söner och döttrar i nya världen.

Förtjänsten af, att denna Sveriges hittills mest betydelsefulla transocean ångbåtslinje kommit till stånd, tillkommer i främsta rummet framlidne skeppsredaren *W. R. Lundgren* i Göteborg. Under åratals arbetade han out-

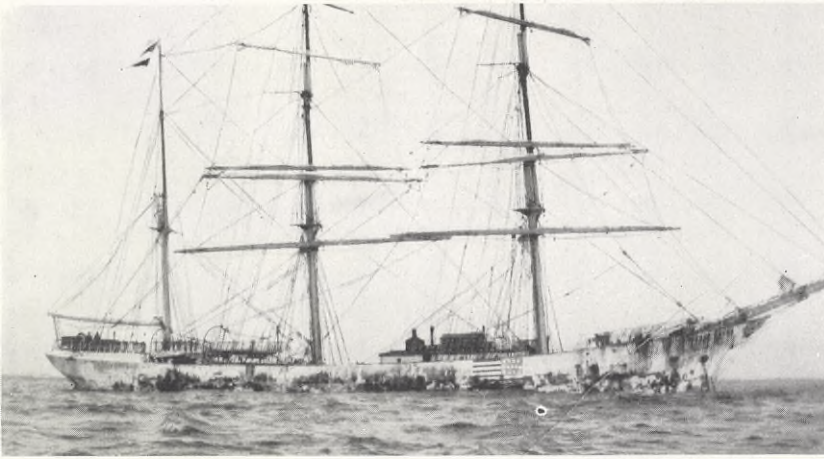

H. S. D. GÖTEBORGSFOTOGRAF

Kild: Bengt Sjöberg

1. SVENSKA AMERIKA LINIENS NYA ÅNGARE "STOCKHOLM" PÅ ING ENDE TILL GÖTEBORG.
2. ÅNGARENS BEFÄLHAFVARE, KAPTEN A. E. HÅKANSSON, PÅ ETT AF JÄTTEDÄCKEN.
3. OMEDELBART EFTER INLÖPANDET I GÖTEBORGS HAMN.

derna fått en alldeles särskild vikt. Allmänna välönsningar följa nu det nationella företaget, för hvilket man har goda skäl att förespä en lysande och framgångsrik utveckling.

Ama'öfot. Brouzell, Halmstad

AMERIKANSKA BARKEN "ANDREW WELSH" Å HALMSTADS REDD.

TYSKA BOGSERÅNGAREN "MOLTKE", som försökte natttid bortföra segelfartyget med dess dyrbara last men hejdades af en svensk torpedbåt.

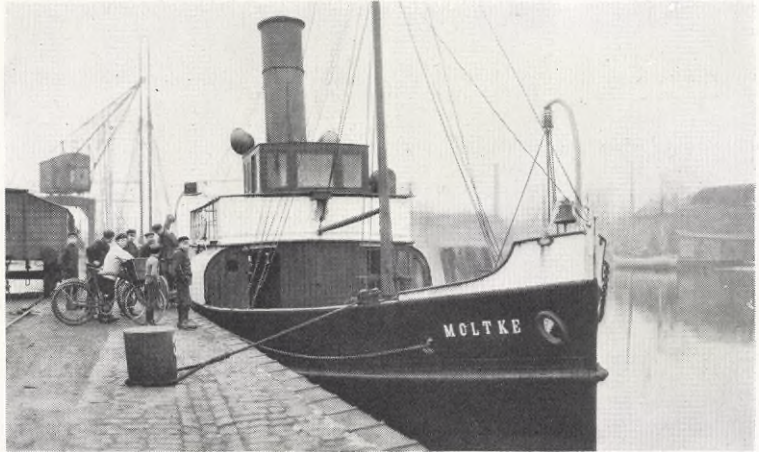
F. to. Halberg, Halms ad.

Godsägare O. Samuelsson på Toms-torp i Väst:rgötland har för den höga summan af 18,000 kr. sålt hingsten "Lion de Bois" till Tvååkers hingst-förening i Halland. Hingsten som är 3½ år importerades i våras från Rhen-provinsen dit den vid krigets utbrott fördes från Belgien.

EN 18,000-KRONORS ARDENNER-HINGST INKÖPT TILL SVERIGE.

T. h.:

VINST I LANDSTORMSLOTTERIET: STATYETT AF TORE STRINDBERG.

En amerikansk järnbark "Andrew Welsh" anlade för några dagar sedan till Halmstad och ankrade ute på redd. Den uppgifne mottagaren af lasten, 36 000 säckar bönor, anträffades dock ej här. "Andrew Welsh"-affären, hvilken på grund af den omgifvande hemlighetsfullheten ådragit sig betydande intresse, tog den 1 dec. en uppseendeväckande vändning. En från tysk hamn utsänd bogserbåt gick nämnda dag i skydd af kvällsmörkret upp till "Andrew Welsh" i tydlig af-sikt att bortföra barken men upptäcktes af lotsarne i Halmstad och beordrades af det tillkallade svenska bevakningsfartyget "Regulus" att gå in i hamnen och förtöja där. "Moltke", har sedan afgått från Halmstad.

Tullen för "Andrew Welsh's" last, 1,400 tons bönor, uppgår till cirka 52,000 kr.

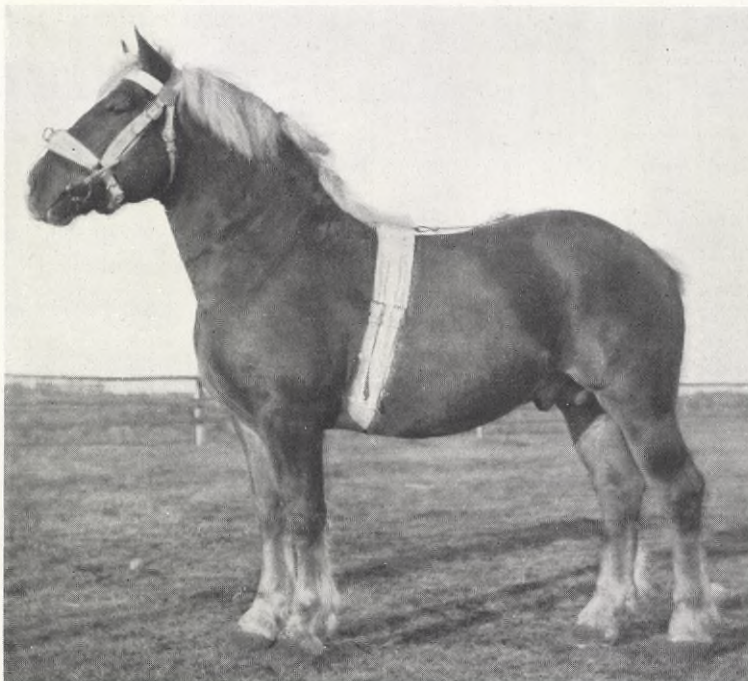

Foto. Ranch, Varberg.

Bjter fotografi

Klisché: Bengt SJ/foersparra.

Klisché: Bengt SJ/foersparra

DET GAMLA HUSET.

FÖR HVAR 8 DAG AF IVAN BJARNE.

ET GAMLA HUSET låg i fonden af en återvändsgränd, omgivet af liflösa magasinbyggnader med ständigt tillslutna fönsterluckor.

Från dess smala, höga fönster kunde man genom trädgårdens knotiga äppelträd se hela gränden ute terända till den stora affärsgatan,

där spårvagnar och automobiler hela dagen susade fram och strömmen af människor drog förbi utan att mer än vidröra hörnet där återvändsgrändens kullerstenar började mellan frodigt ogräs. Gränden var som en värld för sig, så tyst och öfvergifven. Men allra tystast och allra mest öfvergifvet var det gamla huset.

Under ett förgånget sekel hade det väl haft sin storhetstid, med facklor och ljus, med tunga karosser och frustande hästar, med ingångsdörren på vid gavel och glädjen som ständigt gäst. Men antingen man skrattat för mycket i Ekebergarnas hus, antingen lifsyran sprudlat öfver där vid fiolernas lustiga knäppande eller af någon annan orsak — det hade blifvit så tyst och ensligt i det gamla huset. Gamle major Ekeberg själf satt ständigt stilla i sin stol och såg med ett till hälften stelnadt leende allting genom patiencekortens växlande orakelsvar. Och i de ensliga rummen gick Mona...

Mona stod i ljusa sommarkvällar på den långa verandan in mot trädgården och såg bort öfver trädtopparna, Mona gick fram och tillbaka i den stora salongen där ingen högluckad sko längre trippade graciöst i sirlig menuett, Mona stod lång och tyst på trädgårdsgången och såg öfver staketet ned genom gränden vid hvars gräns storstadens puls slog i rasande fart. Men Mona gick sällan utanför de multnande grindstolparna. Där började visserligen vida världen, där var kanske mycket att se — men det skrämde Mona.

Ett par gånger i veckan fick fadern besök; några gamla herrar som kommo för att dricka ett glas marasquino och få sig ett parti whist.

Mona ställde då fram de höga ljusstakarna och fyllde glaset. Öfverste von Flemmen brukade då lägga sin magra, torra hand på hennes ljusa hår och med en gammaldags, siratlig bugning klappa de mjuka flätorna.

— Nu Mona, nu kommer snart friaren!

— För sent, för sent! skrattade då alltid fadern. Mona är redan tjugufem år.

Men då gick Mona stilla ut på verandan och såg bort öfver träden. Och då voro hennes ögon som stjärnor; det brann en sällsam glans i deras blå djup.

En eftermiddag om hösten då lindöfven brunno och luften var syrligt frisk af äppeldoft, kom kusin Otto hem från sin utländska resa. Det blef Mona som fick underhålla honom.

De gingo genom de gamla rummen där skymningen redan låg tung öfver längesedan döda släktens minnen, men där ännu en snabb reflex af den sjunkande solen brann i de venetianska speglarnas djupa glas. De stannade framför klaveret som ännu tycktes dallra efter farmors mors snabba grepp öfver gula elfenbenstangenten.

— Spela Mona, spela!

Kusin Otto talade lågt, som var han rädd att stora tystnaden i det stora rummet.

Men Mona skakade på hufvudet.

— Spela Mona, spela! — Upprepade kusin Otto.

Men Mona spelade inte. Hon tog hans hand i sin och de gingo tillsammans ned i trädgården och satte sig bakom solvisaren.

Det susade sakta i träden, stadens buller nådde dem blott som ett oändligt svagt mummel, och öfver dem flöt höstens snabbt fallande skymning mellan trädens vajande grenar.

— Så skall det då sägas nu, sade kusin Otto.

Mona teg och såg rakt framför sig. Hennes fina profil tycktes själflysa i mörkret.

— Vill du bli min hustru, Mona?

Hans röst darrade och hon kände hur han i väntan på hennes svar instinktivt drog sig tillbaka.

Mona såg icke åt sidan då hon svarade.

— Kusin Otto! Det är nu fem år sedan jag väntade att du skulle fråga mig om detta. Det vill säga det var då jag förstod att du... att du — älskade mig. Men du sade ingenting. Du reste och nu kommer du tillbaka och anser att allting här skall vara som förr. Under fem år, fem långa, långa år har du varit rundt i världen. Du har träffat andra kvinnor...

Kusin Otto böjde sig fram.

— Men ingen som du, Mona! Nej, ingen.

— Det har varit lång tid att längta och drömma på — för mig. Staketets murkna spjälor ha varit den gräns inom hvilken denna tid förlutit. Vintrar ha snöat ner sin snö, sommarens rosor ha blommat och så vissnat ner de första höststormarna, det har susat så underligt i öfven, det har sjungit i alla de gamla rummen, det har hviskat i värna; men, hvarje dag har varit lika — i *min* lilla värld. Jag vet inte hvad jag drömt om, icke hvad jag längtat efter. De sista åren har jag blott sällan tänkt på dig.

Kusin Otto svarade ingenting och då Mona reste sig upp och gick tillbaka in i byggnaden satt han ännu kvar på den mossiga stenbänken. Så steg äfven han upp och gick efter henne in.

I salongen satt Mona nu framför klaveret. Ett enda ljus i en hög stake på ett bord bredvid kastade sitt flämtande, rödaktiga ljus öfver hennes ansikte och det ljusa håret, som fick glans af smält guld.

Kusin Otto kom sakta in och ställde sig bakom henne.

Mona spelade.

Som hvita blomblad, långa, smala, gledo hennes händer liksom sökande öfver de gulnade tangenterna. Spröda klirrade tonerna fram i en gammaldags chanson om ridderlig amour och två unga hjärtans död. — Monas ljusa röst sjöng de konstlösa orden.

Kusin Otto kom allt närmare. Hans mörka hufvud var böjdt öfver hennes.

Allt otydligare blefvo orden. En och annan ton blef aldrig slagen an och till slut lät Mona sina händer sjunka ned i knäet.

Länge satt hon stilla och såg framför sig.

Den ensamma ljuslågan fladdrade för något drag, dess ljus, darrande och osäkert, fångades upp i spegelglaset och drog rundt väggarna, blef borta ett ögonblick men kom tillbaka. Det knäppte i sirligt svängda möbler, det hviskade i värna, det ljöd som tunga, dröjande steg från vinden öfvanför.

Monas blick blef stor och full af ångest. Och då kusin Otto lade sin hand på hennes axel vände hon sig om och såg in i hans mörka ögon.

Det skrällde till i ett rum längre bort som om någon stötte omkull ett bord. Så blef det hastigt

så tyst att man kunde höra ljuslågans svaga, sjungande sus.

— Hvad är det, Mona? Du är rädd, är det så?

Mona lät sitt huvud falla ner mot bröstet.

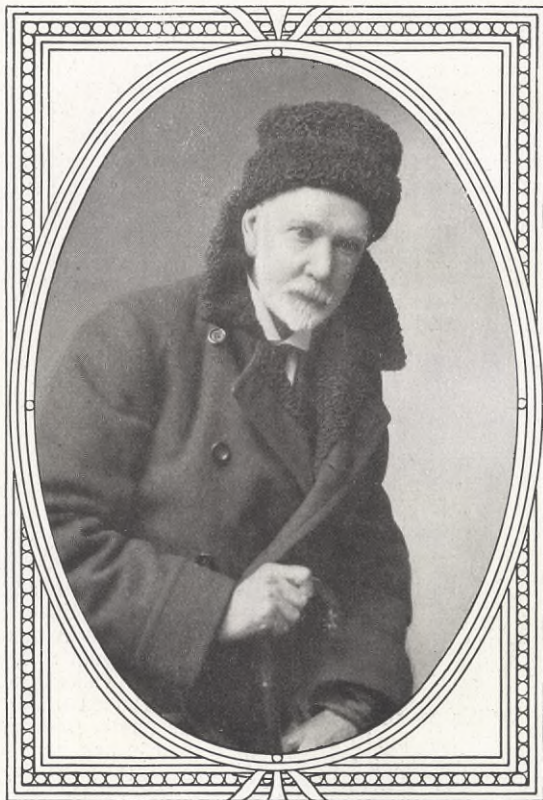
— Ja, jag är rädd. Jag har varit det så länge nu, i fem långa, långa år. Du måste ta mig bort. Bort, långt bort från det gamla huset.

Kusin Otto tog hennes huvud i sina händer och kysste det ljusa håret. Och då Mona såg upp mot honom, log han.

— Mona! sade han, det är just det gamla huset som bevarat dig åt mig genom alla dessa år och nu till slut gifvit dig åt mig.

Tillsammans gingo de ut på balkonen och sågo tysta ut i natten.

Shaksperes skådespel *Köpmannen i Venedig*, som upptagits på Nya Teaterns i Göteborgs spellista, hade premiär den 23 nov. Framförandet, hvilket ställde de största fordringar på det Se-landerska sällskapets krafter, blef öfver förväntan godt, hvartill i väsentlig mån bidrog hr Blickingbergs karaktärsfulla återgifvande af Shylocks roll och det lyckliga valet af fru Märta Halldén som Portia.

Efter porträtt.

Klische: Bengt Silfversparre.

65 ÅR DEN 11 DECEMBER.

*Svenska konstsamla-
reföreningen* företog d. 21 november den andra af sina årligen återkommande utflykter. Färden ställdes denna gång till Upsala, där under doc. Roosvals ledning universitetets tafvelsamlingar och domkyrkans silfverkammar m. m. ingående studerades. Föreningen, som under sin snart 6-åriga tillvaro alltmot vunnit anslutning bland såväl intresserade som samlare af äldre konst- och konstslöjd, har bl. a. under de gångna åren anordnat flera mycket uppmärksammade utställningar. Föreningen lämnar sina medlemmar kostnadsfria råd och förmedlar genom ett försäljnings A.-B., Hamngatan 1 A. Stockholm, köp och försäljning af antikviteter.

JULIUS KRONBERG Elev. v. Konstakad. 65—72, vistades utomlands 73—89 i och för studier; V. prof. i teckning v. Konstakad. 85, professor i figurteckn. o. måln. 95—98. Hist.-fig.- o. alleg.-målare; portr.-målare, akvarellist, tecknare o. etsare. Har ett flertal måln. a Nat.-museum, i offentl. o. ensk gallerier. — En af vårt lands mest bekanta samtida målare. — Led. af Konstakad. Biografi o. helsid.-portr. arg. 11:9.

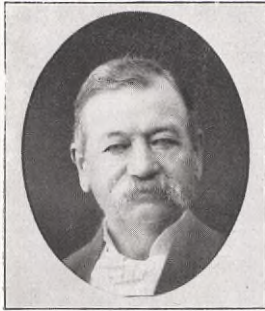

Foto. Finn, Upsala

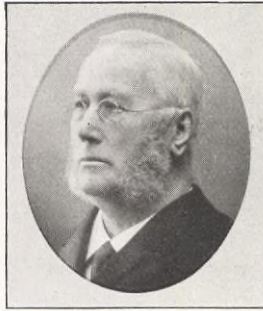
Klische: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sklm.-Öbg

SVENSKA KONSTAMLAREFÖRENINGEN PÅ BESÖK I UPSALA DEN 21 NOV. Vi namnteckna styrelseordföranden, riksheraldikern greve A. Lewenhaupt (1), v. ordf. frih. A. Lagerbielke (2), dess intendent, greve C. Lagerberg (3), samt ledamöter, dir. Wicander (4), arkitekt Strokirk (5), häradshöfding Löfgren (6), dir. Meyerson (7), greve A. Piper (8) och löjtnant L. Belfrage äfvensom färdledaren doc. Roosval samt brukspatron Hanström.

* Data å denna och nästa sida.

F. W. MOSSBERG.
F. d. Förste landtmätare.
Upsala. — 80 år 28 Nov.*

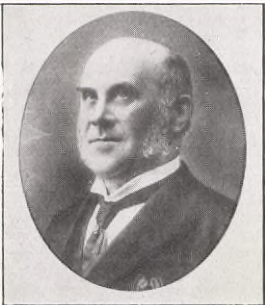
S. A. ALMQVIST.
Direktör. — Göteborg.
75 år 12 Dec.*

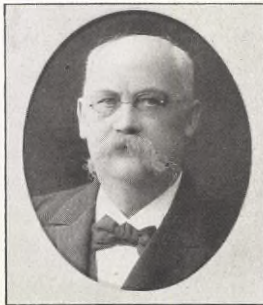
D. WEDBLAD.
Lantbruksingenjör. — Stockholm.
60 år 25 Nov.*

A. L. G. SJÖBERG.
Lantbruksingenjör. — Sköfde.
55 år 11 Dec.*

A. SCHULTZ.
Grosshandlande. — Ystad.
80 år 28 Nov.*

F. T. AURELL.
F. d. Häradshöfding. — Malmö.
75 år 15 Dec.*

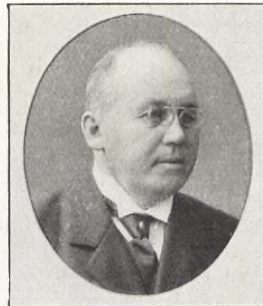
O. SOHLBERG.
Jernhandlande. — Ljungby.
60 år 1 Dec.*

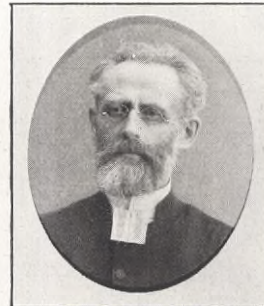
H. R. SUNDIN.
Disponent. — Fredriksberg.
50 år 14 Dec.*

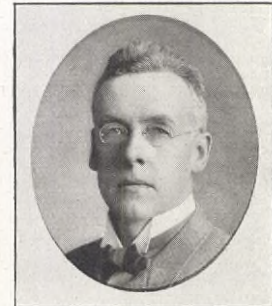
O. MODIN
Kontr. prost. Kyrkoherde. — Torp.
75 år 11 Dec.

J. LINDAU.
Kyrkoherde. — Billeberga.
70 år 25 Nov.*

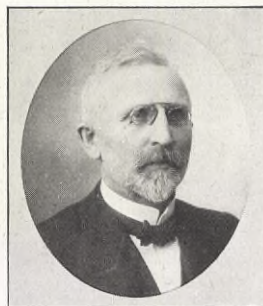
F. ARVEDSON.
Teol. d:r Kontr.-prost. — Enköpings. — 65 år 14 Dec.*

F. V. DJURBERG.
Läkare v. Centr.-fäng. — Långholmen. 50 år 14 Dec.

J. G. A. GRÖNSTEDT.
Redaktör — Stockholm.
70 år 9 Dec.*

K. S. V. WELIN.
Rektor. — Herrljunga.
60 år 11 Dec.*

SVEN ALMQVIST. Anst. v. Motala verkst. 57—68, rit. v. Marining-kår 68—69, konstrukt. v. Lindholmens verkst. 69—77, öivering i. Motala Verkst. afdelningar: Motala Verkst., Norrköpings varf, Lindholmens V:d, Bangbro jernv. o. Oscarshamn V:d 77—92; verkst. direktör i. A.-B. Lindholmens V:ds arrend. 92—94, verkst. dir. i. Göteborgs nya verkstads a.-b. 94—10. Sedan 11, styr. ordförande o. kassadir. i sistn. a.-b. På sin tid landstingsman i Österg. län, kommunalullm. i Lundby. Biogr. o. helsid.-portr. årg VIII:12.

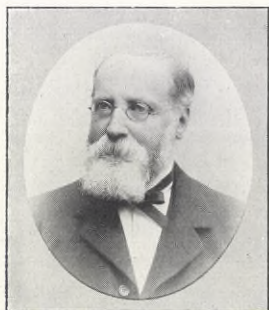
DANIEL WEDBLAD. Stud.-ex. 75, agron.-ex. 78, landtmät.-ex. 83, landtbr.-ing. i Stat tj. 83, tj.-gj. i S. Kalmar län 84—89, i Stockholms län sedan sistn. år. På sin tid led. af S. Kalmar läns hushålln.-sällsk. förvalt.-utsk. m. m. Led. af Stockholms läns hush.-sällsk. förvalt.-utsk. sedan 90, led. af styr. f. länets landtbr.-skola, frökontr.-anst. ordf. i nmd f. premiering af mindre jordbruk i länet sedan 94, ordf. i länets egnahemsmd sedan egnahemsrör. början. Led. af Landtbr.-akad.

GUSTAF SJÖBERG. Stud.-ex. 82, utex. fr. Ultuna landtbr.-inst. 85, landtmät.-ex. 86, Stat. landtbr.-stip. 90, förördn. landtbr.-ing. i Jämtl. län 03, i Hall. o. Skarab. län sedan 11.

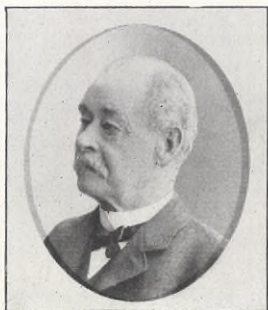
AUGUST SCHULTZ. Etabl. egen affär i Ystad 62. Mångårig ordf. i stadens sjöf.-nmd o. i lasarettidir. samt styr.-led. i sparb. o. i Ystad-Gärnsås jernv.

FRITS AURELL. Stud.-ex. 61, hofr.-ex. 78, fisk. i G. hofr. 78, ass. s. å. konst.-rev. sek. 80, häradshöfd. i Oxie o. Skytts doms. 84—10. Stadsullm. i Malmö 85—04, på sin tid led. af helsöv.-nmd. o. styr. f. allm sjukh., led. af dir. ö. Malmö asyl f. sinnessjuka. Led. af styr. i Malmö-Tomelilla jernv. a.-b. sedan 1900.

* Data här nedan.

K. H. KEMPPF †.
F. d. Lektor. — Stockholm.
F. 34. † 22 Nov.*

H. A. TISELL †.
F. d. Kapten — Örebro.
F. 37. † 22 Nov.*

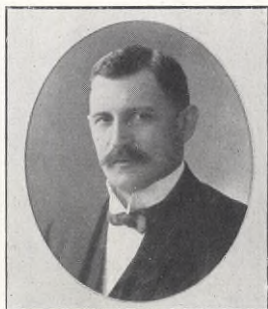
C. W. BECKER †.
Grosshandlande. — Stockholm.
F. 38. † 24 Nov.*

C. A. RAMBERG †.
Redaktör. — Göteborg.
F. 73. † 30 Nov.*

A. LINDNÉR †.
Distr.-Veterinär. — Eskilstuna.
F. 51. † 22 Nov.*

A. E. W. LAGERCRANTZ †.
V. Hjäradshöfding. — Stockholm.
F. 64. † 30 Nov.*

OSKAR SOHLBERG. Jernhandl. i Ljungby sedan 80, samt af Lillegårds o. Eskilgårds tegelbruk. Led. köpingsstyr. sedan 95. v. ordf. sedan 14; verkst. o. styr.-led. i a.-b. Göteborg-syst. i Ljungby, led. af sparb.-styr.

RUTGER SUNDIN. Stud.-ex. 84, afg.-ex. fr. Tekn. högsk. 88, ingenjör v. Fredriksbergs bruk 88—95, ing. o. förvalt. der 96—98; disponent v. Gravendals a.-b. sedan 09. Styr.-led. der sedan 98. Kommunalst.-ordf. sedan s. å.

JUSTUS LINDAU. Stud.-ex. 68, prestv. 78, Rektor v. Motala priv. femkl. lärov. 78—85, kat. o. kommun. i Stockholm 85—95, e. o. aman. v. Stockholms stadskonsist. 90—95; kyrkoherde i Billeberga sedan 93. Tax.-nmd. ordf. landstingsman sedan 10. V. ordf. i Publ.-klubben i Stockholm 91—95, ordf. i Frdhems folkhögsk. o. landtm.-sk. 01—11, ordf. i dir.-ö Skån prestesk. byggn.-kassa sedan 12, styr.-led. i Billeberga sparb., ordf. i föreläs.-fören. Varit ord. medarb. i flera dagl. tidn. i Stockholm o. landsorten. Ordf. i Södra Sveriges tidn.-klubb sedan 12. Utg. af Ny eklesiastik tidning 90—96, af Landskrona posten, är dennas stift. o. verkst. dir.

FREDRIK ARVEDSON. Stud.-ex. 69, fil. kand. 74, teol. kand. 81, teol. dr. 93, adj. i Halmstad 85, lektor der 86, i Västerås o. kyrkoh. i Badelunda 89, kyrkoh. i Tillinge 01, kontr.-prost 04; preses v. prestmötet i Västerås 1900; inspektör i. Enköpings realskola o. fl. skola 04. Ord. i Enköpingskretsen af Allm. Sv. prestfören.

JOHAN GRÖNSTEDT. Dram. o. kulturhist. förf. Grafolog, tidsningsman. Har på sin tid redigerat o. utgivit tidningar o. tidskrifter. Utg. i n. broschyrserier om bankerna, trafikbolagen, försäkr.-bol. o. industribol.

SANFRID WELIN. Stud.-ex. 78, lär. v. folkhögskolor 85—86, förestånd. i Elfsborgs läns folkh.-sk. 95, rektor f. denna o. den med dens. förenade landtm.-skolan 12. Slöjdnsp. f. Elfsb. läns norra slöjdfören. 98. V. ordf. i Herljunga komm.-st. 03, i dess municip.-st. 06 o. i dess kyrkost. 11; led. af komm.-nmd 11. Styr.-led. i Västergötlands förminnesförf. i Elfsb. läns n. slöjdfören, i stiftets ped. nykterhetsförf., i Herlj. föreläs.-fören. o. dess förestånd., i Sv. folkhögsk. lärarefören. 02—12, i Riksförf. f. sedlig kultur 15. Håller årl. ett stort antal föreläs., medv. i dagspress o. tidskr. Led. af Riksd. A. K. 14.

HJALMAR KEMPPF †. Stud.-ex. 54, fil. dr. 66, doc. i nord. spr. v. Upsala univ. 67, Lidénsk aman. v. Upsala univ. bibl. 71; lektor i moderns. samt eng. o. tyska spr. v. h. allm. lärov. i Gefle 74—05. Framst. runforskare.

HALVAR TISELL †. U. löjtn. v. Verml. reg. 57, kapt. 73—74. Tjenstgj. v. Stat. jernv.-byggn. 58—67. Ord. i Nyköpings drätselkamm. 85—97, v. ordf. i stadsfullm. der 99—01, landst.-man 99—02.

WILHELM BECKER †. F. i Westfalen, kom v. unga år t. Sverige, grund. på 60-talet färghan.-firman Wilh. Becker i Stockholm, hvilken, under årens lopp utvecklade t. en betydande affär i sin branche, öfverläst t. a.-b. 10. Hög frimurare, intog en framskjuten plats inom tyska kolonien i Stockholm.

CARL RAMBERG †. Stud.-ex. 92, idkade universitetsstudier under en följd af år; lär. v. Marstrand's lärov. 94—96, kamrerare v. badanst. der. 96—1900. — Intr. sistn. är som medarb. v. Göteborgs Hand.- o. Sjöf. tidn. redaktion inom hvilken han alltsedan dess verkat. — På sin tid chef i. Stockholm-redaktionen samt sedan 08 andre red. i huvudredaktionen

samt ledare af den tekniska afdeln. — Har vid olika tillfällen under denna tid varit tidningens "flygande" korrespondent och tilldragit sig stor uppmärksamhet för sina förtäfliga, alltid sakkunniga och lika intresseväckande som tilltalande reseskildringar, nu helt nyligen från utställningen i San Francisco. Har utg. en del arbeten i bokform. Led. af styr. f. Göteborgs fattigv. En af stiftarna af Riksförf. i svenskhetens bevarande i utlandet o. led. af dess styr. inneh. framskjuten tj. mannebefattn. inom Frimurare-o. o. en af de högste styresmän inom Göta P. B. På sin tid v. ordf. i Sv. publ. kl., styr. led. i lokala press- o. journ. fören. Hans på samma gång vederhäftiga och försynta uttalande i sin tidningsmannaverksamhet erbjuder det icke alltför vanliga fallet af en odelad sympati inom alla läger af politisk publicitet. —

ANDERS LINDNÉR †. Stud.-ex. 73, vet. ex. 78, vet. i Motala distr. s. å. distr. vet. i Rekarne distr. sedan 80. Stadsfullmäktigt i Eskilstuna 98—10, led. af folkskolestyr.

ELIAS LAGERCRANTZ †. Stud.-ex. 82, hoif.-ex. 88, v. hfd. 92, inneh. följ. åren förordn. som kanslisekr. o. byråchef i Eckles.-dep. Sedan 00 sekr. i Stockholms stads brandförsäkr.-kontor. Led. af Stockholms stadsfullmäktige sedan 10, led. af hel.ov.-nmd, af stat. kontorets styr., ordf. i lönenmd. fl. kommunala kommittéer. Verkst. dir. i Drott. sjuk-hem f. frigitna qvinnor 94—11. Utg. kommunala handböcker.

VÄRLDSKRIGET.

Krigshändelserna på *Balkan* under veckan 28 nov.—5 dec. ha fortfarande hållit intresset fångat; situationen har utvecklats sig i väntad riktning och utan några egentligen öfverraskande tilldragelser. Redan i sin rapport af den 28 kunde tyska generalstaben meddela, att den ansåg *det serbiska fält-tåget afslutadt*, sedan det huvudsakliga målet för dessa operationer — åstadkommande af förbindelse med Sofia och Konstantinopel — uppnått. På samma gång meddelades, att serberna förlorat i allt 100,000 man, och att återstoden af dess armé drager sig tillbaka upp i de albanska bergen, i saknad af ammunition, artilleri och annan utrustning. En österrikisk rapport af den 1 dec. meddelade, att under november ensamt vid *Koewess' armé* tagits 40,800 serber tillfångna, däraf 26,600 stridsdugliga, och eröfrats 179 kanoner.

General *Bojadjevs bugariska armé* intog den 29 den serbiska gränstaden *Prishrend*, tätt invid albanska och montenegrinska gränsernas mötespunkt. Härvid uppges c:a 17,000 serber ha fallit i fångenskap. Kort före stadens fall hade kung Peter, åtföljd af ryske ministern Trubetskoi, lämnat *Prishrend* och begiivit sig västerut, antagligen till *Skutari*, dit ministerpresidenten *Pasitsch* och den serbiska regeringen redan på söndagen anlände.

Situationen på den *macedoniska* krigsteatern är fortfarande oklar. De allierades trupper ha dragits något tillbaka på grund af bulgarernas framryckning i *Monastirdistriktet*. Då serbernas ringa styrka ej kunnat hålla stånd på detta afsnitt, synes afsikten att uppnå förbindelse med dem på serbiskt territorium ha omöjlighgjorts för ententtrupperna.

Af öfriga meddelanden om operationerna på *Balkan* synes framgå, att centralmakterna, sedan serbiska härens nederlag fullbordats, icke närmast

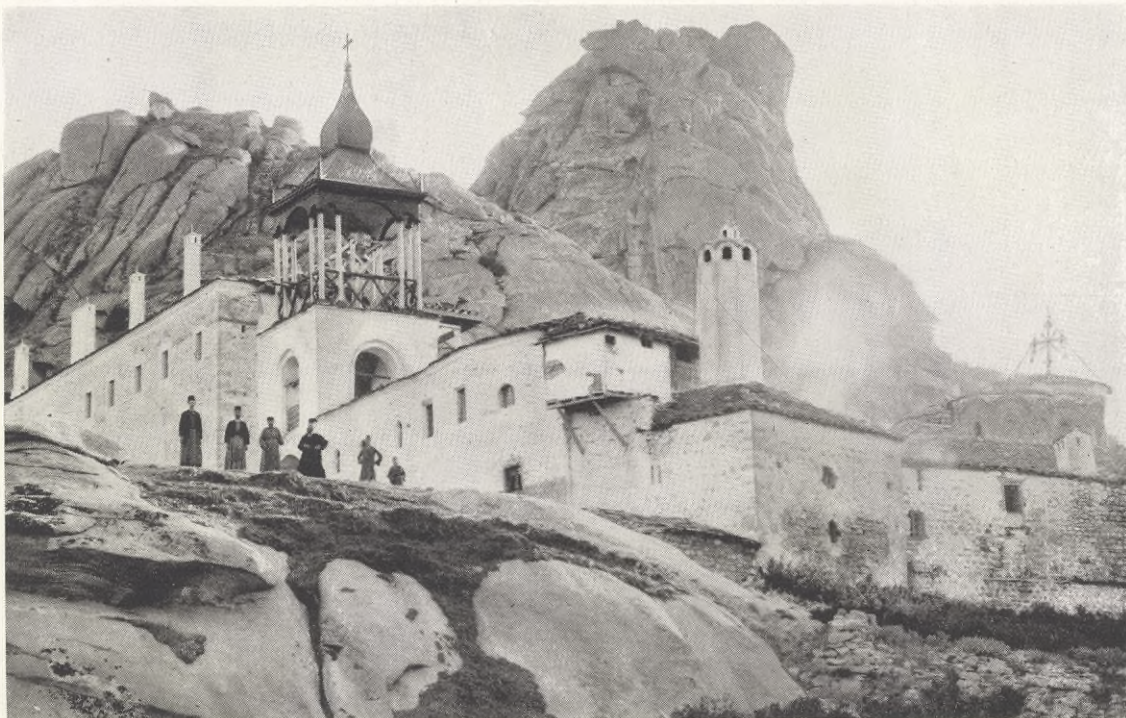
KAMPEN KRING MONASTIR.

STADEN KRUSEVO, i vil. Monastir, belägen 4 mil rakt norr om staden Monastir, i hvilken förstnämnda tamligen rika stad bulgariska armén satte sig fast för att fortsätta mot Monastir, som de nu lära ha intagit. — Krusevo ligger på nordvestsidan af den 8 mil långsträckt Pellagoniska slätten vid hvars sydvestra del staden Monastir är belägen.

SMILEVO, i vil. Monastir beläget 2 mil N. V. om staden Monastir. Bulgariens kavalleri och förpostafdelningar hafva redan satt sig i besittning af det vackert belägna Smilevo på slutningen af Bigla och Stougova platåerna och sålunda kring Monastir norrifrån.

etter fotografen

Klisché: Kem. A.-B. Ernst Sufrersparre, Skim-Öb.

PERLEPE (PRILIP), den mot Monastir opererande bulgararméns högkvarter.

Amatörfoto

Klisché: Ernst Sufrersparre

PANORAMA ÖFVER DEN INTAGNA STADEN MONASTIR.

komma att vända sig söderut mot den fransk-engelska Salonikiexpeditionen, utan i stället dirigera trupper in i Bulgarien för att söder om Donau möta en *rysk undsättningskår*, som påstås vara koncentrerad utmed rumäniska gränsen, och som skulle ha att företaga en marsch genom Dobrudska mot Bulgarien. Om dessa planer föreligga tillsvidare endast lösa rykten.

Situationen på den *östra* fronten har präglats af oföränderlig stabilitet.

Från ställningskriget i *Frankrike* och *Flandern* ha inga anmärkningsvärda meddelanden ingått.

Italienarna fortsätta med en uthållighet värd bättre resultat den oerhördt våldsamma aktionen på *Doberdoplatän*. En uppgift, att staden *Görzt* ändtligen skulle ha intagits, visade sig förhastad.

Amatörfoto

Klisché: Kem. A.-B. Ernst Sufrersparre, Skim-Öb.

HUFVUDGATAN I MONASTIR, Rue Hamidjé, där Europeerna bo.

Till H. 8. D:s anonyma medarbetare vidarebefordras genom redaktionens försorg **endast öppna meddelanden**, som icke strida mot vår tidnings int essen.
Anonyma förfrågningar eller meddelanden besvaras ej. H. 8. D. har icke "Breflåda".

INNEHÅLL. Generaldir. Adolf af Jochenick. — Jubileumshögtidligheterna i Upsala. — Angaren "Stockholm" i Göteborgs hamn. — Bilder till dagskrönikan. — Det gamla huset. Ber. af Ivan Bjarne.

Ljfertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller ovilkorligt förbud.